

Όπως τυχαίως το ανακάλυψα στο γραφείο συναδέλφου τινός, υπερασπιστή υποθέτω των απόψεων του συγγραφέως. Ακολουθώντας είχε την καλοσύνη να μου το δανείσει κι όταν λίγες μέρες αργότερα το επέστρεψα, ήταν διάστικτο από διακριτικές, μολυβένιες σημειώσεις και

παρατηρήσεις, που εύκολα μπορούν να απομακρυνθούν. Αυτές θα συμβουλευτώ προκειμένου να γράψω λίγες λέξεις για το σύγγραμμα. Ας ξεκινήσουμε με λίγες παρατηρήσεις.

1. Περιγράφει τις σχέσεις της Ελλάδας και της Σερβίας κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90.
2. Εκδόθηκε πρώτα στην αγγλική και ακολούθως στην πατρική του συγγραφέως γλώσσα, το 2003, από μετάφραση του πρωτότυπου.
3. Έγινε δεκτό με θετικά σχόλια από τα πιο έγκυρα διεθνή έντυπα.
4. Απασχόλησε διεθνούς εμβέλειας τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.
5. Απέσπασε κολακευτικά σχόλια από επώνυμους αλλοδαπούς κυρίως, αλλά και από ημεδαπούς εργαζόμενους στο εξωτερικό.
6. Ο συγγραφέας συνοδεύεται από σοβαρά εφόδια, καθώς έχει κάνει πτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές σε εθνολογία και φιλοσοφία στην Δανία, στην Κροατία, στην Καλιφόρνια. Επιπροσθέτως γνωρίζει πέρα από τα Ελληνικά, Αγγλικά, Δανικά, Νορβηγικά, Γερμανικά.
7. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου διαφαίνεται ξεκάθαρα ότι είχε τη δυνατότητα να έρχεται σε επαφή, να συνομιλεί με σχετική άνεση με ανθρώπους που όριζαν πράγματα και πολιτικές σε υψηλό επίπεδο, τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδας.

Αυτά σαν μια πρώτη περιγραφή για το ποιος, έκανε τι. Ο συγγραφέας δεν έχει κανένα πρόβλημα να χάσει σχεδόν αμέσως την συμπάθεια των ελληνοκεντρικών αναγνωστών του, γράφοντας:

«Η Ελλάδα ήταν μια χώρα που από την είσοδό της στην Ε.Ο.Κ. στα τέλη της δεκαετίας του

’70 κυριολεκτικά ζούσε από τις γενναιόδωρες εισφορές της». (σ.20)

Για να διερωτηθεί στην επόμενη αράδα: *«Ποιο σκεπτικό θα μπορούσε να βρίσκεται πίσω από την απόφαση της συντριπτικής πλειοψηφίας του πληθυσμού να υποστηρίξει κάθε τι που η Δύση αποστρεφόταν;»*

Ας διερωτηθούμε κι εμείς με τη σειρά μας, αν έτσι περνά την εικόνα ενός λαού, ο οποίος δεν σέβεται το χέρι που, περίπου, χαριστικά, τον ταΐζει.

Ξεκινά την αντίθεσή του, για την ανερμήνευτη υποστήριξη του συνόλου σχεδόν του πολιτικού φάσματος προς το καθεστώς Μιλόσεβιτς, βρίσκοντας πολλά, είναι η αλήθεια στηρίγματα, για να εδραιώσει την άποψή του. Αντλεί επιχειρήματα από κάθε δυνατή πηγή, από τον μαρξιστή, όπως αναφέρει, ιστορικό Τομ Νερν (σ.31), τον καθηγητή Πασχάλη Κιτρομηλήδη (σ.32), τον πρώην Γάλλο πρόεδρο Ζακ Σιράκ (σ.46), τον αναλυτή Λεωνίδα Χατζηπροδρομίδη (σ.65), τον διαπρεπή Ζακ Αμαλρίκ (σ.79) ο οποίος ανάμεσα σε άλλα έθετε το ερώτημα *«κατά πόσο θα μπορέσουμε ποτέ να συγχωρέσουμε τον Βαλερύ Ζισκάτ ντ’ Εστεν που έβαλε την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα».* Την Σαμπρίνα Ράμετ που ορίζει τη λειτουργία της ελληνικής εκκλησίας ως *«προώθηση των εθνικών μυθολογιών και της συλλογικής αφοσίωσης».* (σ.209). Τον πρώην υπουργό παιδείας Β. Κοντογιαννόπουλο που ισχυρίζεται ότι:

«τα παρωχημένα ιδεολογικά αντανakλαστικά της αριστεράς συναντώνται με τα εθνικιστικά αντανakλαστικά της λαϊκής Δεξιάς σε ένα ακαριαίο και ισοπεδωτικό αντιαμερικανισμό που θέτει σε ομηρία την εξωτερική πολιτική της χώρας» (σ.242).

Συλλέγει πολλές ενδείξεις προκειμένου, αναφερόμενος στο σπάσιμο του εμπάργκο, να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι: *«στις μαζικές παρανομίες εμπλέκονταν όχι μόνον Έλληνες επιχειρηματίες αλλά και οι ελληνικές Αρχές.»* (σ.133).

Φέρνει στην επιφάνεια τις απόψεις του ανταποκριτή των Τάιμς, Τζον Καρ, ο οποίος κατέθεσε πως οι Έλληνες διαμορφωτές της κοινής γνώμης, *«όφειλαν να είναι ακραιφνώς σερβόφιλοι»* υπακούοντας στην *«τρομοκρατία των*

αρχισυντακτών»

(σ.156).

Παραθέτει απόψεις ανώνυμων αναγνωστών που λένε πως: *«οι Έλληνες διακατέχονται από μια απέχθεια απέναντι σε κάθε τι αμερικανικό και μουσουλμανικό που φτάνει σε βαθμό παράνοιας»* (σ.158).

Διερωτάται πως ένας επιχειρηματίας που δραστηριοποιείται στον μεταλλουργικό τομέα (Ε. Μυτιληναίος) τοποθετήθηκε στο Δ.Σ. του Ο.Τ.Ε. (σ.185).

Ανακαλύπτει ότι: *«η εργατική αλληλεγγύη είχε δώσει τη θέση της στην εθνικιστική αλληλεγγύη και ότι η κόκκινη σημαία είχε αντικατασταθεί από το δικέφαλο αετό και το σταυρό»* (σ.189).

Πιστεύει ότι το Κ.Κ.Ε. «βλέπει την Αμερική ως τον «Μέγα Σατανά» για τον απλό λόγο ότι η πολιτική των Η.Π.Α. επέσπευσε την πτώση της «Αγίας Σοβιετικής Αυτοκρατορίας» (σ.231).

Όπου βολεύεται με τις απόψεις του Μαρξ τις αναφέρει (σ.237) για την άποψη του φιλοσόφου περί του αντιδυτικού περιεχομένου των θρησκευτικών δεσμών που έδεναν τον ελληνορθόδοξο πληθυσμό.

Επανέρχεται συχνά στους βιασμούς στη Φότσα, την οποία επισκέφτηκε και όπου συζήτησε με πρωταγωνιστές των ομαδικών βιασμών, στις σφαγές τη Σρεμπρένιτσα όπου καταθέτει την παρουσία Ελλήνων εθελοντών, στο Σεράγιεβο και αλλού. Θυμίζει τις δηλώσεις Κ. Παπούλια (σ.44), ως υπουργού εξωτερικών: «Δεν υπάρχει Βοσνιακό έθνος και δίχως έθνος δεν μπορεί να υπάρξει κράτος» και μας

παραπέμπει στο συμπέρασμα, ότι:

«...η άποψη αυτή άναβε κυριολεκτικά το φως για τις εθνικές εκκαθαρίσεις των Βοσνίων».

Μας υπενθυμίζει επίσης συνθήματα που ακούστηκαν τότε: «Έλληνες και Σέρβοι, στα βήματα του Ρήγα», εκθέτει την πρώην γ.γ. του Κ.Κ.Ε. Αλ. Παπαρήγα, τον επιχειρηματία Θεωδ. Βραδινογιάννη για την πίστη τους στον Κάραζιτς (σ.57) και τον εθνικιστή, κατά πώς γράφει, ναύαρχο Χρ. Λυμπέρη, για τη συμμετοχή σε αντινατοϊκές διαδηλώσεις που διοργάνωνε το Κ.Κ.Ε. (σ.82),

Βάζει το θέμα των κοινών συνόρων με την Τουρκία που βρήκαν ενδιαφέρον χωρίς όμως να το προχωρήσουν τόσο ο Κ. Μητσοτάκης όσο και ο Α. Παπανδρέου όταν ήταν αντίστοιχα πρωθυπουργοί.

Φθάνει στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα, «αντί να προωθήσει το δυτικό ευαγγέλιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των ελεύθερων αγορών και της πολιτικής δημοκρατίας, επέλεξε τα κηρύγματα του εθνοτικού εθνικισμού και της θρησκευτικής μαχητικότητας» (σ.244).

Ανακαλύπτει επίσης ότι υπάρχει «μια συμμαχία της κομμουνιστικής αριστεράς, της εθνικιστικής δεξιάς, και της ορθόδοξης εκκλησίας της Ελλάδας» (σ.247).

Αν η κατάσταση στη γείτονα Γιουγκοσλαβία τη δεκαετία του '90 ήταν από τα λίγα πράγματα όπου συμπολίτευση και αντιπολίτευση δεν διαφωνούσαν, παρά μάλιστα το γεγονός ότι υπήρξε το '93 αλλαγή στην εξουσία, έτσι και το περιεχόμενο του βιβλίου του, μπορεί να συνενώσει στο καθεστώς του εκνευρισμού, κομμουνιστές, ανένταχτους αριστερούς, ορθόδοξους χριστιανούς και συντηρητικούς δεξιούς.

Υποθέτω επίσης, ότι οι εθνικιστές θα μπορούσαν να μετονομάσουν τον συγγραφέα σε Ιάκωβο Φίλιππο από τα μικρά ονόματα του όχι και τόσο δημοφιλούς στην πατρίδα μας Αυστριακού Φαλμεράυερ, ενώ το πιο διακριτικό από την Αριστερά θα είναι «προβεβλημένος προπαγανδιστής νεοφιλελεύθερης κοπής»

. Απομένει το ερώτημα πόσοι και ποιοι Έλληνες θα βρουν το συγκεκριμένο βιβλίο αντικειμενικό, σωστό, ακριβές.

Αυτά τα ολίγα. Ο καθένας μπορεί, να διαμορφώσει το δικό του συμπέρασμα συγγενές

ασφαλώς με την πολιτική του τοποθέτηση, τη γνώση του περί των θεμάτων, την ευρύτερη ενημέρωσή του και τις ανησυχίες του.

Προφανώς θα είναι επιπόλαιο, να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει, χωρίς να μπει στον κόπο να το διαβάσει. Ο Δυτικός ξένος Τύπος πάντως, το είχε υποδεχτεί διθυραμβικά με ένα βαρύ, ως συνήθως, «κατηγορώ» για την Ελληνική πολιτική και τον Ελληνικό λαό. Εμείς;